

META BENČINA (1948–2011)

MIRKO RAMOVŠ

V prvih majskih dneh se je za vedno poslovila dolgoletna spremljevalka in usmerjevalka folklorne dejavnosti na Slovenskem gospa Meta Benčina. Številnim folklornicam in folklornikom, ki so jo poznali, bo ostala v spominu kot visoka, vitka, lepo opravljena in negovana ter vedno nasmejana in zgovorna Meta. Po rodu Ljubljanka, vendar z dolenskim koreninami, se je zgodaj zapisala plesu, saj je bila že kot srednješolka sprejeta v Akademsko folklorno skupino France Marolt, kar takrat pri izrazito študentski skupini ni bilo v navadi. Dolgo je bila njena zavzeta plesalka, čeprav je imela včasih zaradi svoje višje rasti tudi kakšno bridko izkušnjo, ko ni bila sprejeta v postavitev plesov, ki si jih je srčno želela plesati. Ples ji je pomenil vse, zato je večkrat svoj dopust še pozneje, ko ni bila več aktivna plesalka, ko je bila v službi in je ob delu študirala, izrabila, da se je udeleževala seminarjev v okviru Mednarodne šole ljudskih plesov na Badiji pri Korčuli, kjer je bila večkrat tudi asistentka podpisanemu. Na njih je izpopolnjevala svoje znanje o plesih tedanje skupne države, kar je s pridom izkoristila, ko je postala v časopisu *Delo* stalna ocenjevalka nastopov folklornih skupin, predvsem tistih, ki so potekali v Ljubljani. Prav njena publicistična dejavnost, ki je vključevala poznavanje folklorno-plesne problematike, jo je leta 1984 pripeljala v takratno Zvezo kulturnih organizacij Slovenije (pozneje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti), kjer se je po letih službe na Carini, v dokumentaciji *Dela* in v podjetju *Nama* lahko poklicno kot strokovna svetovalka posvetila usmerjanju in razvoju folklorne dejavnosti na Slovenskem. To delo je opravljala vse do upokojitve decembra leta 2002. Ko je Meta Benčina prevzela delo strokovne svetovalk, je razvoj folklorne dejavnosti usmerjal Strokovni odbor za folklorno dejavnost, ki ga je imenovala Zveza kulturnih organizacij Slo-

Meta Benčina. (Foto: Janez Eržen, Dobropolje, 30. 5. 2003)

venije. V skladu z njegovimi strokovnimi pogledi je odgovorno izpolnjevala naloge, ki jih je odbor sprejemal in med katerimi je bilo najpomembnejše izobraževanje. Okvirni koncept seminarjev, ki je bil že ob njenem prihodu postavljen, je razširila z novimi oblikami, znala poiskati za njihovo izvedbo primerne strokovnjake ter tako skrbela za sistematično vzgojo vodij folklornih skupin, tudi tistih v zamejstvu in pri slovenskih izseljencih. Ob tem se je trudila za redna pregledna državna srečanja, ki niso bila pripravljena po načelu selektivnosti, ampak s ciljem predstaviti plesno, pevsko in inštrumentalno izročilo z različnih koncev slovenskega narodnostnega ozemlja, toda vsako leto z drugimi izvajalci. V skrbi za boljšo kostumsko podobo folklornih skupin, ki je bila v njenem času pogosto klavrna, se je lotila pomembnega projekta serije publikacij *Slovenska ljudska noša v besedi in podobi*, ki jih je pod njenim uredništvom pripravljala dr. Marija Makarovič. Brez Metine vztrajnosti in pomoči pri dokončnem oblikovanju bi projekt ne obrodil tolikšnih sadov. Meta je bila zagnana delavka, o plesu in folklornih skupinah se ni naveličala pogovarjati in razpravljati, bila je živahna sogovornica, ki je vselej trdno zagovarjala svoja stališča in ni dopuščala odstopanj od smernic, ki jih je narekovala stroka. Odločno se je zavzemala za poustvarjanje izročila v njegovi najzlahtnejši podobi, zato tudi po njeni zaslugi različna sodobna »poustvarjalna« maličenja izročila niso vplivala na delovanje slovenskih folklornih skupin. Spodbujala je delovanje tako imenovanih izvornih folklornih skupin in ohranjanje starih godčevskih sestavov ter dosegla, da se je tudi pevsko in inštrumentalno izročilo, kakršno je tedaj še živelo med ljudmi, predstavilo na republiških in pozneje državnih srečanjih. Mnogim folklornikom in folklornicam bo ostala v spominu s seminarjev, kjer je budno skrbela, da je delo potekalo po načrtu in brez zastojev, in pridno snemala demonstracije plesov. Vedno je bila pripravljena dati nasvet, ob srečanjih znala izreči pohvalo, a tudi ostro obsoditi, kar je kvarilo ugled folklorne dejavnosti. Kot zavezanica slovenski ljudski kulturi je bila neomajna Slovenka in je ljubezen do domovine dokazovala s predanim delom, posvečenim negovanju slovenske ljudske plesne in glasbene dediščine. Hvala ji za vse!

Meta Benčina. (Foto: Janez Eržen, Novo mesto, 31. 5. 2005.)